

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI
Fakulta filozofická
Katedra germanistiky a slavistiky

PROTOKOL O HODNOCENÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE
(Posudek vedoucího)

Práci předložil(a) student(ka): Dominika Dvořáková

Název práce: Struktur und Funktion der Funktionsverbgefüge in ausgewählten auf Deutsch verfassten Rechtstexten

Hodnotil/a: Mgr. Marina Wagnerová, Ph.D.

1. CÍL PRÁCE (uveďte, do jaké míry byl naplněn): Autorka si v práci stanovila několik cílů: v teoretické části chtěla čtenáři předložit charakteristiku základních gramatických, sémantických a funkčních vlastností verbonominálních vazeb a představit hlavní znaky odborného jazyka a v jeho rámci jazyka zákonů, pro který jsou tyto vazby typické. V praktické části bylo poté cílem analyzovat strukturu, funkci a význam konkrétních příkladů verbonominálních vazeb ve dvou německých zákonících - trestním a obchodním. (Tento cíl je přesně pojmenován spíše v resumé, v úvodu autorka přehlednutím uvedla při vymezování cíle praktické části jen jeden ze zákoníků (StGB, viz str. 1)). Všechny tyto cíle byly splněny. Jako poslední cíl, který lze vzhledem k tomu, že jde o práci bakalářskou, nikoliv magisterskou, hodnotit jako ambiciózní, si autorka vytkla srovnání informací a pravidel uvedených v odborné literatuře se skutečným stavem materiálu nalezeného ve zkoumaném korpusu. I tento cíl byl splněn (viz dále).

2. OBSAHOVÉ ZPRACOVÁNÍ (náročnost, tvůrčí přístup, proporcionalita teoretické a vlastní práce, vhodnost příloh apod.): Zpracování práce je po obsahové stránce velmi přehledné. Autorka v teoretické části nejprve představuje verbonominální vazby z různých hledisek (složení, sémantika, funkce, morfologické a syntaktické znaky) a umožňuje zejména čtenáři, který se zajímá o německou gramatiku, má určité povědomí o verbonominálních vazbách a chce se na ně podívat z různého úhlu pohledu, kompaktní materiál, ze kterého získá všechny relevantní informace. Pozitivem je také zcela správná volba příkladů, které jednak účelně doplňují popisované jevy a jednak ukazují schopnost autorky vymyslet vlastní příklady nebo je nalézt mimo citovanou germanistickou literaturu, jak ukazuje např. kapitola 2.2.3.2 (*Syntax in den Fachtexten*), v níž autorka obecné informace z jazykovědně zaměřených zdrojů dokládá samostatně nalezenými příklady z různých zákonů (i mimo korpus praktické části). Část praktická je vhodným doplněním části teoretické a prokazuje pečlivost autorky při vyhledávání verbonominálních vazeb v obou zákonících i její schopnost použít výstavbu teoretické části jako užitečné vodítko při výstavbě části praktické. Ta část teoretickou v řazení jednotlivých kapitol do značné míry kopíruje, čímž je zvýšena přehlednost práce pro čtenáře (drobná nejednotnost se objevuje pouze u kategorie slovesného rodu, který je v teoretické části zahrnut do kapitoly věnované morfologické charakteristice verbonominálních vazeb, zatímco v části praktické je z ní vyčleněn jako samostatná kapitola). Po obsahové stránce přináší praktická část řadu správných a příkladově dobře doložených závěrů včetně kvantitativního vyhodnocení v kapitole 3.2. Zejména s těmi částmi, kde je popisována formální výstavba verbonominálních vazeb i jejich funkce při nominalizaci textu nebo náhradě pasiva, se autorka vypořádala velice dobře.

Praktická část ale zároveň ukazuje, jak obtížným jevem jsou verbonominální vazby, pokud má student, který není rodilým mluvčím, podrobně rozebrat jejich význam. Tento problém je přenesen zejména do kapitoly věnované kategorii Aktionsart u funkčních sloves, která jsou součástí verbonominálních vazeb. Autorka zde vychází z *Deutsche Grammatik* od G. Helbiga/J. Buschi a člení slovesa na slovesa (a tím verbonominální vazby) s významem durativním, inchoativním a kauzativním. Dvě kategorie (slovesa durativní a kauzativní) jsou rozebrány správně, u sloves, která autorka určila jako inchoativní, není jejich zařazení úplně bez pochybností. Důvodem je zčásti drobné přehlednutí autorky, která uvádí, že dle Helbiga/Buschi je sloveso *machen* inchoativní, ve vydání z roku 1998 je ale toto sloveso uvedeno naopak jako sloveso durativní či kauzativní, zčásti ale spíše ne úplná jistota v tom, kdy se v dané příkladové větě jedná o prostou změnu stavu a kdy je vyjádřen i činitel, který změnu způsobil (rozdíl mezi inchoativními a kauzativními slovesy). Tak např. u slovesa *treffen*, které Helbig/Buscha nezmiňují, se autorka rozhodla pro začlenění ke slovesům inchoativním, ale v nalezených příkladových větách (str. 32) je podmět (*das Gericht*) aktivním činitelem a původcem změny vyjádřené verbonominální vazbou, čímž se sloveso posouvá spíše ke slovesům kauzativním (možno srovnat s velmi podobným případem s vazbou *in Vollzug setzen* na str. 33, kde je také podmětem substantivum *das Gericht* a autorka příklad zařadila ke slovesům kauzativním). Je přitom ale nutno říci, že tato část problematiky verbonominálních vazeb je i z pohledu vedoucí práce pro studenty germanistiky na bakalářské úrovni při rozsahu, který problematice mohl být ve výuce věnován, velmi náročná a že i odborná literatura tu vždy nenabízí bezvýhradně akceptovatelná řešení. Řešením by snad bývalo bylo srovnání s větším

počtem německých gramatik, v nichž autoři nabízejí různá řešení tohoto problému, např. ještě subtilnější dělení daných tří kategorií.

Na druhou stranu nelze autorce upřít i vlastní inovativnost, když ke slovesům durativním řadí i slovesa (a tím i verbonominální vazby) označující stav vzniklý na základě dlouhodobého opakování téže činnosti (viz str. 29), což je z hlediska vedoucí práce zajímavé a akceptovatelné doplnění vnímání durativnosti. Výhradu k vymezení Aktionsart tedy vedoucí práce vznáší při vědomí všech těžkostí, které dané téma pro českého studenta germanistiky představuje. U problematiky slovesného rodu jsou jednotlivé vazby vesměs zařazeny správně k pasivnímu a aktivnímu významu, jen někdy je pasivní význam již přítomen ve verbonominální vazbě jako takové (např. *Anwendung finden* = angewendet werden), někdy se ale verbonominální vazba dostala do pasivní podoby až prací s funkčním slovesem v konkrétní příkladově větě (...*die Mitteilung gemacht wird*, str. 42), což mohlo být ještě explicitně vysvětleno a připomenuto i v kapitole 3.2.4.

Vyzdvihnout je ale třeba schopnost autorky všimnout si řady odchylek analyzovaných vazeb od kánonu odborné literatury, v níž je např. nominální část vazeb zmiňována pouze v singuláru, zatímco autorka našla i příklady plurálu, či je vylučováno použití zájmena *kein* při negaci nominální části (Eisenberg umožňuje pouze zápor pomocí *nicht*), což se autorce v korpusu také nepotvrdilo a správně na tyto rozpory poukazuje.

3. FORMÁLNÍ ÚPRAVA (jazykový projev, správnost citace a odkazů na literaturu, grafická úprava, přehlednost členění kapitol, kvalita tabulek, grafů a příloh apod.): Práce je psána v němčině, jazykový projev autorky je na solidní úrovni, jen místy se objevují drobné chyby (např. strana 12 - *geäßert* místo *geäußert*, str. 4, část A. - *sie sind verwendet* místo *werden verwendet*, str. 15 - *bietet das Heusinger, danach* místo *bietet Heusinger, nach dem*), které ale neovlivňují srozumitelnost textu. Grafická úprava je vesměs v pořádku, objevují se pouze drobné prohřešky, např. v poznámkách pod čarou se na několika místech objevuje zkratka Ebd. jako první poznámka pod čarou na dané stránce, mezi částmi Inhalt a Einleitung je navíc vložena prázdná stránka, horní okraj stránky je zřejmě větší, než určuje norma FF ZČU, celkový počet stran je ale i tak v pořádku (tj. není nižší než stanovuje norma FF, naopak je překročen). Tabulky i grafy jsou po formální stránce v pořádku, přílohy rovněž. V mnoha ohledech jsou užitá formální prostředky pro čtenáře velkou nápomocí, např. užití kurzívy či tučného písma při vyzdvížení právě popisovaných gramatických či jiných charakteristik verbonominálních vazeb v konkrétních příkladech.

4. STRUČNÝ KOMENTÁŘ HODNOTITELE (celkový dojem z diplomové práce, silné a slabé stránky, originalita myšlenek apod.): Práce se vyznačuje velmi úsporným stylem popisu dané problematiky, který je naprosto funkční. To znamená, že autorka ke každému vysvětlovanému nebo analyzovanému problému uvádí skutečně základní a nejdůležitější informace, které dokládá naprosto výmluvnými jasnými příklady, což je obzvláště patrné v teoretické části. Ta tak může být vysoce funkčním studijním materiálem například pro jiné studenty germanistiky, kteří mají problémy s chápáním a rozpoznáváním verbonominálních vazeb a chtějí blíže pochopit jejich stavbu a funkci v němčině. Praktická část jim poté do značné míry může pomoci si získané znalosti ještě upevnit díky dalším příkladům a díky výstavbě plně navazující na část teoretickou. Celkové hodnocení této kvalitní bakalářské práce jen poněkud ovlivňují výše uvedené drobné formální nedostatky a určitá spornost některých závěrů ovlivňujících i spolehlivost kvantitativních údajů u kapitoly věnované Aktionsart. Celkově ale autorka prokázala schopnost samostatně zpracovat a promyslet téma, které v oblasti německé gramatiky patří k obtížným, a to navíc v kombinaci s právním jazykem, který je v rámci odborného jazyka co do recepce jedním z nejnáročnějších.

5. OTÁZKY A PŘIPOMÍNKY DOPORUČENÉ K BLIŽŠÍMU VYSVĚTLENÍ PŘI OBHAJOBĚ (jedna až tři):

1. Zkuste z pohledu studentky ukončující své bakalářské studium v oboru germanistika, která se verbonominálními vazbami zabývala několik měsíců, zhodnotit, co je pro českého (zahraničního) studenta při osvojování si problematiky verbonominálních vazeb nejtěžší a proč.
2. V teoretické části zmiňujete na str. 17, že recipientem právních textů není vždy jen odborník, nýbrž že by texty měly být srozumitelné i pro laika - občana. Zhodnoťte z tohoto úhlu pohledu právě Vámi zkoumané verbonominální vazby - jsou dle Vašeho názoru prostředkem, který jazyk právních textů zpřístupňuje občanovi, nebo naopak recepti právních textů zhoršují?

6. NAVRHOVANÁ ZNÁMKA (výborně, velmi dobře, dobře, nedoporučuji k obhajobě): **velmi dobře**

Datum: 17. května 2018

Podpis:

